

KANGASALAN KUNTA

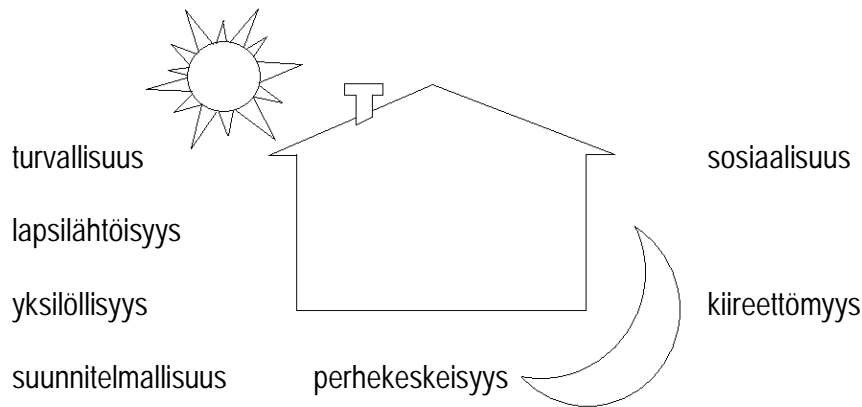
HARJUNSALON PÄIVÄKOTI

Päivähoito 2010 - 2011

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Arvot	3
2.	Arvo- runo	4
3.	Oppimisympäristö	5
4.	Arki (toimintaperiaatteet)	6
5.	Lapsi leikkii, liikkuu ja tutkii	10
6.	Sisältöalueet:	10
	* Numeroiden kieli	
	* Luonnon ehdoilla	
	* Kotipaikka tietous	
	* Viihtyisä ympäristömme (esteettisyys)	
	* Tekeminen on katsomisen arvoista (eettisyys)	
7.	Vuorovaikutus Harjunsalossa	12
8.	Yhteistyötahot	12
9.	Esiopetus	13

ARVOT

HARJUNHALON PÄIVÄKODIN KASVATUSKUMPPANUUS

Yhteistyö lasten vanhempien ja päiväkodin henkilökunnan kanssa on kasvatuskumppanuutta. Harjunsalon päiväkodin vanhemmat osallistuvat ja vaikuttavat lapsensa varhaiskasvatussuunnitelmaan kasvatuskeskustelussa.

Alkukeskustelu käydään ensin vanhempien kanssa, jotta perheen toiveet päivähoidon suhteen tulevat esille. Tätä seuraa useampi tutustumispäivä riippuen perheen tarpeista. Päivittäinen keskustelu tulo- ja hakutilanteissa on tärkeää vaihdettaessa päivän kuulumisia lapsesta ja lapsen päivästä.

Käymme vanhempien kanssa 1-2 kertaa vuodessa varhaiskasvatus-keskustelut, joissa sovimme yhteiset lapsen henkilökohtaiset asiat, kasvatusmenetelmät ja millaista kasvatusyhteistyötä he haluavat. Oman lapsensa parhaiten tuntevat vanhemmat saavat tukemme ensisijaisina kasvattajina.

Yhteistyössä vanhempien kanssa kokoamme kasvunkansiota, johon keräämme muistoja päiväkotiajoista.

Päiväkodissä koko kasvatushenkilöstö tutustuu kaikkiin päiväkodin vuorohoitoa tarvitseviin lapsiin, koska iltaisin ja viikonloppuisin lapset viettävät paljon aikaa yhdessä. Osastojen yhdistyessä saavat lapset leikkikavereiksi eri-ikäisiä lapsia.

SUUNNITTELU- JA ARVIOINTIKÄYTÄNNÖT

Henkilökunta päättää suunnittelupäivänä yhteiset teemat lapsiryhmän lapsien iät ja mielenkiinnon kohteet huomioon ottaen. Viikkopalaverissa arvioidaan mennyttä viikkoa ja suunnitellaan tulevaa. Viikkosuunnitelmaa tehdessä on tärkeää tietää lasten läsnäolo päiväkodissä. Hoitohenkilökunta tekee lapsista havaintoja, joista keskustellaan vanhempien kanssa ja jotka ovat pohjana toiminnan suunnittelussa.

ARVO NAPPI

Olen Arvo - neljävuotias,
päivähoidon pieni asiakas.

Päysin tänne Harjunsaloon:
kolmiosastoiseen kotoisaan taloon.
Harjujen ja Järvien kuntaan Kangasalle
Vuoropäiväkotiin Suoramalle.

Monet kerrat olen jo koivikkoisen
pihan läpi kulkenut
ja vuoropäiväkodin oven sulkenut.

Voin olla täällä aamuja, päiviä, iltoja, öitä,
koska mun äiti ja isä tekee vuorotöitä.
Onni että on tällainen paikka hyvä,
tänne pääsee – on sitten arki tai pyhä.

On täällä monet hyvät puolet,
mua kuunnellaan – kaikki ilot ja huolet.

Kun mun vanhemmat tuo tänne lastaan,
otetaan mut aina hyvin vastaan.
On tädit sisällä tai ulkona riippuen
ajasta ja säästä,
on mulla mahdollisuus syliin päästä.

Tänne on helppo tulla -
jossain on aina kaveri mulla.

Saan täällä omia taitojani käyttäen,
töilläni kasvunkansion täyttää.

Joskus voin taideteokseni kotiin kantaa,
näin kotiväelle heti iloa antaa.
On hienoa talon toiminta-ajatus;
mullakin on valinnanvapaus.

Ensin pelaan, sitten piirrän – mitäs sitten?
siitäkin voin päättää itse.

Koti-ikävä jos yllättää –
voin Neppareille viilettää.
Sieltä löydän oman pikkusiskon-
olo helpottuu – kun hänet syliini kiskon.
Siskokin riemastuu – olenhan paras Veikka,
kiireettömyys on pienillä tärkein seikka.

Sekin on tosi hyvä juttu,
että jokainen hoitaja on mulle tuttu.
Kun olen syönyt iltapalan,
lhan tutussa seurassa nukkumaan alan.

Mun Vanhemmillakin on tarkat
säännöt ja rajat,
on tuotava ajoissa hoidonvarauslistat ja -ajat.
Näin tädit osaa suunnitella tärkeitä hetkiä,
teatteria, juhlia tai harjuun luontoretkiä.

Joskus ihmettelen – miten paljon asiaa
aikuisilla riittää,
siitä saan vielä myöhemmin kiittää.
Sillä kun mua tuodaan tai haetaan,
tärkeimmät asiat vanhempieni kanssa jaetaan.
Eikä aina riitä pelkkä päivittäinen jutustelu,
tarvitaan joku semmoinen
kasvatuskeskustelu!

Kun eskariajan oppia ja taitoja täynnä on pää,
koko ”päikkyajasta” arvokkaat muistot jää.

Hienoa että tänne pääsen
vielä sittenkin kun alkaa koulutieni,
olenhan yksinoloon kotona vielä liian pieni.

OPPIMISYMPÄRISTÖ

Harjunsalon päiväkoti avattiin vuonna 1986 Suoramalle kahden ryhmän voimin, nimeltään Napit ja Nepparit. Vuonna 1996 Harjunsalossa aloitettiin vuorohoito sitä tarvitseville lapsille. Keväällä 2010 Harjunsalon päiväkodin viereen valmistui uusi 4- osastoinen päiväkoti, joka tarjoaa iltahoitoa sitä tarvitseville lapsille.

Päiväkodin piha-alue on lapsien yhteiskäytössä. Leikkivälineiden lisäksi pihassa on koivuja, pensaita ja kukkaistutuksia. Läheiseen harjuun teemme retkiä eri vuodenaikoina. Siellä lapset saavat juosta pururadalla, leikkiä ja kokea luonto-elämyksiä.

Läheisellä Suoraman urheilukentällä lapset luistelevat ja hiihtävät talvisin sekä juoksevat ja pelailevat kesäisin. Harjoitukset huipentuvat usein syysolympialaisiin. Noin kerran kuussa päiväkodin vieressä pysähtyy kirjasto-auto "Konsta", jonka aarteita käytämme hyväksemme.

ARKI

Seuraavaksi leikin tarinaa Harjunsalon päiväkodissa "Leevin" silmin.

Eräänä varhaisena torstaiaamuna Leevi saapuu äitinsä saattamana päiväkotiin. Kello on juuri puoli seitsemän ja ulkona puhaltaa lempeä tuuli. Leevi katsoo ikkunasta ulos ja vilkuttaa reippaasti äidille. Ihan ensimmäiseksi Leevi haluaa käpertyä aikuisen kainaloon katselemaan kirjaa ja heräilemään kaikessa rauhassa. Takkahuoneen ihana sohva on otollinen paikka päivän aloittamiseen.

Pian Leevi kuitenkin haluaa lähteä tutkimaan mitä puuhiksessa voi tehdä. Aikuisen ohjauksella puupalikat saavat pienen rakentajan. Pian rakennuspaikalle saapuu muitakin uteliaita rakentajia ja yhteisleikki on valmis alkamaan. Aamu on rauhallista leikkiä ennen omaan ryhmään siirtymistä.

Aikuisen läsnä ollessa leikki sujuu rauhallisesti ja sopuisasti. Isot lapset alkavat rakentaa upeaa linnoitusta, Leevin koettaessa kasata palikoita päällekkäin mahdollisimman monta. Poika kuitenkin kokee mielipahaa siitä kun palikat eivät tottele. Aikuisen kanssa yhteistyössä saadaan palikat siivottua ja pienet sormet osoittavat jo innokkaasti autolaatikkoa. Yhdessä istahdetaan automaton reunalle, äänet alkavat voimistua ja autot pääsevät liikkeelle. Nyt puuhiksessa leikkivät niin isot linnan rakentajat kuin pieni poika autoleikissä.

Kellon ollessa 7.30 on aika valmistautua syömään. Jokainen kuitenkin ensin korjaa leikkivälineet omille paikoilleen; isot omatoimisesti, pienemmät aikuisen avustuksella. Leevikin nostaa autot laatikkoon pienestä vastustelusta huolimatta ja kipittää omalle osastolle käsien pesun kautta aamupalalle. Puuro maistuu maukkaalta leikkihetken ja puuhastelun jälkeen. Lisäksi maito ja leipä maistuvilla lisukkeilla antavat energiaa hoitopäivään.

Aamupalan jälkeen kokoonnumme piiriin aloittelemaan päivän toimintaa ja leikkejä. Tänään on musiikkipäivä ja laulamme ja leikimme vuodenaikaan liittyviä laululeikkejä. Leevi astelee päättäväisesti leikkihuoneeseen, ottaa hyllyltä istuinalustan ja istahtaa alas odottamaan.

Leevi innostuu syysretkilaulusta kädet ja jalat liikkuen voimakkaasti laulun tahtiin, katse tiiviisti ohjaajan liikkeissä. Kun laulu loppuu kädet taputtavat innokkaasti yhteen ja kuuluu: uudestaan, uudestaan. Toive toteutuu rytmisoittimien tullessa mukaan. Leevi loistaa kuin Naantalin aurinko hakatessaan kapuloita. Välillä kapula putoaa, mutta nopeasti poika nostaa jatkaakseen soittoaan.

Orkesteri hiljenee ja on aika nostaa salaisen arkun kansi siirtääksemme laulut ja leikit sinne seuraavaa kertaa varten. Nyt on aika siirtyä leikkimään toisenlaiselle maaperälle. Päiväkodin piha jo kutsuvana odottaa iloisia leikkijöitä. Leevi seisoo keskellä pihaa katsellen ympärilleen. Keinussa kaksi tyttöä nauraa, kun vauhti kutittaa mahanpohjaa. Katse kiinnittyy mopolla mäenrinnettä alas ajaviin poikiin. Askeleet alkavat lähestyä mopoparkkia ja kohta on yksi huristeleva poika lisää.

Hiekkalaatikko täyttyy synttärivieraista, kakuista ja koristeista. "Kynttilää ei saa unohtaa!" kuuluu jostakin. Leevi on jo unohtanut moponsa johonkin ja ilmestyy vieraaksi juhliin ja sitä kakun maistamista jatkuu koko ulkoilun ajan. Välillä käydään sylissä huilaamassa tai saamassa lohdutusta harmiin tai väsymykseen. Leevi ehtii vielä pallotella ja kurkistamaan aidan yli "Hei, onko ketään tuttua?" Pieni käsi koskettaa ja ottaa kädestä kiinni lähtien kuljettamaan kohti ovea. Yksi tärkeä asia on ensin: lelujen siivous. Nyt nälkäiset vatsat kaipaavat täytettä ja väsyneet pojat ja tytöt lepoa.

ARKI AAMUSTA AAMUUN MITÄ, MISSÄ, MILLOIN

06:00

Harjunsalossa vielä nukutaan. Aamu aloitetaan kun ensimmäiset lapset saapuvat; piirrellään, lueskellaan, pelaillaan, isot ja pienet yhdessä, annetaan yölasten nukkua vielä hetki.

08:00

Ennen aamun touhuja Harjunsalossa syödään puuroa. Kaikenikäiset lapset kokoontuvat aamupiiriin, keitä tänään on paikalla? Päivän tapahtumia kuvaavat kortit (pcs -kuvat) auttavat lapsia päivän kulun ymmärtämisessä, koska syödään, koska leikitään, mennäänkö nyt nukkumaan vai leikkimään? Sitten jatketaan viikkosuunnitelman mukaan; lauletaan tai leikitään tai maalataan, ehkä lähdetään retkelle?

09:30

Ulkona saa juosta! Lapset ulkoilevat päivittäin, joka säällä! Pienet vahvistelevat ensiaskeleitaan aikuisiin tai taaperokärryihin turvaten. Päiväkodin aikuiset ohjaavat ja valvovat lasten leikkejä ja huolehtivat turvallisuudesta.

11:00

Harjunsalossa syödään täällä valmistettua ruokaa. Ruokailutilanteita lapset harjoittelevat aikuisen ohjauksessa ja opettelevat maistamaan kaikenlaisia ruokia.

11:30

Kesellä päivää rauhoitutaan hetkeksi, pienimmät lapset ja aikaisin aamulla tulleet nukahtavat useimmiten. Lepuhuoneessa aikuiset lukevat ja lauleskelevat, tunnelma lepo hetkellä on rauhallinen.

14:00

Välipalalla pienimmät saavat puuroa ja isommat lapset täydentävät vatsojaan ruokalistan mukaan pikkupurtavalla. Päiväkodin välipala- ja ruokalistat löytyvät ilmoitustaululta.

Ilta päivällä kokoonnutaan ilta päiväpiiriin. jossa mietitään loppupäivän tekemiset? Kun toiset lapset lähtevät kotiin, toiset tulevat joukkoomme näihin aikoihin. Ulkona saattavat jatkua aamulla aloitetut leikit, mutta ehkä eri kaverin kanssa?

17:00

Päivällisen aikaan lapsia on vähemmän, joten usein ruokailemme sisarusryhmässä, kaikenikäiset lapset yhdessä. Tärkeätä on ruokailun rauhallinen ja myönteinen tunnelma.

Päivällisen jälkeen pienimmät leikkivät aikuisen valvonnassa legoilla tai rakentelevat korkeita torneja leikkihuoneissa. Isommat lapset katselevat pikku 2:sta postimies Patea ja pureskelevat ksyliitoli-purukumia. Illan tullen lapset pukevat mielellään hattu ja mekkoja, leikkivät vaikka prinsessaa ja koira.

Pienimmät katselevat aikuisen sylissä kirjoja tai tutkivat takahuoneen lelulaatikoita.

19:00

Illemmalla touhut jo rauhoittuvat. Tällöin sopivaa tekemistä ovat esim. piirtely, pelailu ja väritytely.

19:45

Päiväkodillä syödään runsas iltapala, jonka avulla jaksaa nukkua koko yön. Iltapalan jälkeen yöksi jäävät lapset menevät hammaspesulle ja pukeutuvat yövaatteisiin. Viereensä lapset ottavat kukin itselleen tärkeän yökaverin. On turvallista nukahtaa sänkyyn tutun aikuisen lukiessa, laulaessa ja silittellessä.

21:30

Joku lapsista saattaa jäädä vielä odottelemaan kotiinlähtöä. Nyt onkin hyvä istahtaa sohvalle aikuisen kainaloon ja kuunnella satua ihan rauhassa.

VIIKONLOPPU HARJUNSALOSSA

Viikonlopun päivärytmi on hyvin samanlainen kuin arkipäivisin. Lapset ruokailevat ja ulkoilevat yhdessä sisarusryhmänä, jolloin pienet lapset voivat ottaa mallia isommista. Lauantaina aamupalan jälkeen isommat lapset katselevat takkahuoneessa lastenohjelmia pienempien ollessa omissa leikeissään. Lapsilla on mahdollisuus pitkäkestoiisiin leikkeihin ja päiväkodin kaikki tilat ovat lasten käytettävissä

Viikonloppuisin isommat lapset saavat autella pienimpiä pukemisessa ja ruokailussa. Kun pienemmät lapset vielä nukkuvat, voivat isommat lapset tehdä kaikenlaisia pieniä työtehtäviä, yhdessä aikuisen kanssa. Aikuisilla voi olla aikaa istuskella vain yhden lapsen kanssa kirjaa lukien.

LAPSI LEIKKII, LIIKKUU JA TUTKII

LEIKITÄÄNKÖ?

Harjunsalon päiväkodissa leikitään aamuvarhaisesta iltamyöhään. Alle 3-vuotiaiden ryhmässä leikki on myös yksi tärkeimmistä arvoista. Meille on tärkeää luoda lapsille miellyttäviä ja opettavaisia leikkitilanteita, joista näkyy lasten ilo ja onnistumisen riemu. Päivän aikana lapsi saa kokemuksia erilaisista leikkitilanteista sekä yksin että yhdessä toimien. Viikkoon sisältyy vapaata leikkiä, ohjattua leikkitoimintaa sekä pitkäkestoisia leikkejä.

Leikeissä hyödynnetään monipuolisesti päiväkodin eri tiloja, jolloin lapsilla on mahdollisuus rauhalliseen leikkiin pienryhmässä. Pienet leikkivät innoissaan mm. kotileikkinurkkauksessa ruokaa laittaen ja vauvaa hoitaen. Havainnoimalla leikkiä saamme tärkeää tietoa lapsen kehityksestä ja myös materiaalia kasvunkansioon talletettavaksi.

JUOSTAANKO?

Päivittäinen liikkuminen on lapselle tärkeää. Lapsi liikkuu luonnostaan monipuolisesti leikin lomassa. Lepohuoneeseen saa rakennettua lapsia kiinnostavan liikuntaradan. Ohjattu liikuntatuokio kuuluu viikoittaiseen ohjelmaan alkulämmittelyineen ja loppurentoutuksineen.

Pidämme tärkeänä riittävää ulkoilua ja ulkoilemme päivittäin tunnista kahteen, jotta lapset saavat purkaa energiaa ja kokea liikkumisen riemua. Pihassa saa juosta, kiipeillä, keinua, tasapainoilla, ajella pikkumopoilla ja potkulaudoilla, laskea mäkeä sekä pelata erilaisia pallopelejä.

SISÄLTÖALUEET

NUMEROIDEN KIELI

Päivä alkaa aamulla valitsemalla jokin leikki; helmien pujottelua ja laskemista. hamahelmi-kuviot sekä palikoista tehdyt tornit, sillat ja tallit. Leluja laskemalla ja äänimaailmaa unohtamatta saamme päivään monenlaista pähkinää purtavaksi.

1,2,3..., Paljonko on paljon? Hiekkakakut voivat olla suuria tai pieniä ja menopeleistä mopo liikkuu mukavimmin kovaa alamäkeen kuin hiljaa ylämäkeen. Pallojen on huomattu lentävän myös kauas ja jäävän joskus ihan lähelle.

Kirjoja katsellessa etsitään, verrataan, lasketaan ja toisinaan kurkistetaan. Ruokailussa maistetaan vähän tai syödään paljon ja lasketaan lusikallisia. Synttäreillä näytetään sormilla ikä ja huoneet ovat täynnä piilotettuja muotoja. Pallo on pyöreä ja penkki pitkä. Kaksivuotiaan Samun mielestä vielä vinossakin

LUONNON EHDOKKAILLA

Retkeilemme usein lähimetsässä. Isommat lapset samoilevat kauempana harjussa. Siellä on paljon polkuja, jotka johdattavat meitä aina uusiin seikkailuihin. On jyrkkiä alamäkiä, joita on hauska juosta ylös ja alas. Majapaikkoja löytyy kuusten alta tai joskus rakennamme yhdessä majaa maassa olevista kepeistä ja oksista.

Kuuntelemme lintujen laulua ja oravakin ilmestyy ihmettelemään pieniä kulkijoita. Kesällä käymme herkuttelemassa mustikkametsässä. Syksymmällä löydämme puolukoita ja sieniä. Luonnosta keräämme talvea varten askartelumateriaalia; käpyjä, neulasia, sammalta ja lehtiä. Loppukesällä vietämme toripäivää, mihin osallistuu myös perhepäivähoitajia lapsineen. Päiväkodin pihasta löytyy monenlaista tutkittavaa. Retkeilemme usein myös läheisessä harjussa eri vuodenaikoina ja teemme havaintoja kasveista ja eläimistä.

Talvella tutkimme hangelta eläinten jälkiä. Saatamme käyttää digikameraa niiden tallentamiseen. Jätteiden lajittelun lapset oppivat päivittäisissä toiminnoissaan.

KOTIPAIKKATIETOUS

Kirjasto-autolta lainaamme ahkerasti kirjoja katseltavaksi ja luettavaksi. Teemme myös retkiä kirjastoon. Linja-autolla kulkien voimme pistäytyä vaikka torilla. Perinneleikit ovat osana toimintaamme. Vuorohoidossa olevilla lapsilla sekoittuu arki, viikonloppu ja osittain juhlapyhätkin. Täällä päiväkodissa pyrimme sen huomioimaan mm. juhlavammalla aterialla.

VIIHTYISÄ YMPÄRISTÖMME

Päiväkodin ympäristö on pyritty tekemään viihtyisäksi leikkiympäristöksi lapsille ja päiväkodin piha-alueelta löytyvät nykyaikaiset leikkivälineet lapsien ulkoleikkeihin.

TEKEMINEN ON KATSOMISEN ARVOISTA

Keskeisenä sisältönä toiminnassamme on opettaa lapsille hyvät tavat. On hyvä oppia kiittämään ja antamaan anteeksi. Ollaan kaikki kavereita, eikä aiheuteta mielihapaa toiselle. Turvallinen syli on tarjolla, jos pelottaa tai on jostain syystä surullinen. Opetellaan odottamaan omaa vuoroa. Kuunnellaan, mitä kaverilla on sanottavaa.

Roolileikkien, satujen, pöytäteatterin ja musiikkiesitysten avulla opettelemme, tunteiden näyttämistä ja hallitsemista, oikean ja väärän erottamista, mikä on totta ja mikä valhetta. Hyvän ja pahan tiedostamista harjoitellaan. Toimimme niin, että kaikki tuntevat olevansa yhtä tärkeitä. Metsässä kulkiessamme keskustelemme luonnonsuojeluun liittyvistä asioista, kuten roskaamisesta ja pikkuötököiden oikeudesta elää rauhassa.

Päiväkodissa vietetään perinteistä joulua ja pääsiäistä. Seurakunnasta on ollut mukava saada pieniä nukketeatteriesityksiä, joissa korostuu pyhien viettoon liittyvät seikat.

VUOROVAIKUTUS HARJUNSALOSSA

Päiväkodissa puhuttu ja kuultu kieli tukee kielen kehitystä. Ryhmän toiminta ja siirtymätilanteet on suunniteltu ja porrastettu niin, että vaikkapa pukemistilanteessa varataan aikaa ja vain muutama lapsi kerrallaan on pukemassa. Myös leikeissä lapset jaetaan useampaan pieneen ryhmään, jolloin vuorovaikutus lasten kesken on toimivampaa. Aikuinen toimii ryhmässä leikin ja vuorovaikutuksen ohjaajana.

Lasten kanssa loruillaan, kysellään pieniä arvoituksia ja luetaan kirjoja lapsen ikä- ja kehitystaso huomioiden. Lapsen kanssa on usein aikaa keskustella kiireettömästi ja ihan oikeasti kuunnellen. Lapset oppivat myös pienryhmässä toimiessaan kuuntelemaan toisia lapsia ja odottamaan omaa puheenvuoroa. Aikuisen tehtävänä on toimia mallina ja keskustelukaverina.

YHTEISEEN HIILEEN PUHALTAVAT KANSSAMME

HARJUNSAALON PÄIVÄKOTI

RUOKAHUOLTO

Talon oma keittiö
Rekolan keittiö

OKSA /TILAPALVELU

Talonmies
Osastoapulainen

TERVEYDENHOITO

Terveyskeskus
Hammashoito
Neuvola

PERHENEUVOLA

Puheterapeutti
Psykkologi

MUU PÄIVÄHOITO

Kiertävä erityislastentarhanopettaja
Suoraman alueen perhepäivähoito
Suoraman alueen päiväkodit

KULTTUURI- JA LIIKUNTATOIMI

Uimahalli Kuohu
Kirjastoauto
Jäähalli

SIVISTYSTOIMI

Kunnan ala-asteet

ARKEEN JUHLAA

Seurakunta, Retkikohteet
Nukketeatterit, Musiikkiesitykset, Teatterit,
Sirkukset

ESIOPETUS PÄIVÄKODISSAMME

Kieli ja vuorovaikutus

Esiopetuksen sisältö painottuu suurimmaksi osaksi kielen kehittämiseen.

Kertomusten, arvoitusten ja riittelyn avulla lapsen sanavarasto laajenee.

Vuorovaikutuksessa aikuisen ja toisten lasten kanssa harjoittemme ryhmässä toimimisen taitoja, kuten esim. hyvät tavat, toisen huomioon ottaminen, oman vuoron odotus, keskittyminen ja ohjeiden noudattaminen.

Matematiikka

Leikin ja pelien avulla lapset harjoittelevat matemaattisia taitoja. Ajan kulkua seurataan kalenterin, kellon ja kuvien avulla.

Eettinen kasvatus

Arkipäivän tilanteista keskustellaan lapsiryhmän kanssa.

Mikä on oikein ja väärin? Milloin pyydän anteeksi? Pitääkö olla rehellinen?

Ympäristö- ja luonnontieto

Suoraman alueen lukot ja harjut sekä vaihteleva maasto antavat mahdollisuuden tehdä retkiä ja tarkkailla luontoa läheltä.

Usein retkillä pohdimme lasten kanssa, mikä kuuluu luontoon ja mitä voisimme kierrättää?

Fyysinen ja motorinen kehitys

Lapset ulkoilevat päivittäin päiväkodin piha-alueella. Perusliikuntaan kuuluvat juokseminen, keinuminen ja kiipeily sekä tasapainon kehittäminen esim. potkulaudalla. Pallopelit ja seuraleikit ovat myös mieluisia tuokioita aikuisen seurassa. Talviliikuntamuodoista tutuksi ovat tulleet hiihto ja luistelu Suoraman kentällä.

Kädentaitoja harjoittelemalla lapset oppivat käyttämään saksia ja kirjaimet ja numerot syntyvät oikealla kynäotteella.

Taide ja kulttuuri

Lapsi saa toteuttaa itseään maalaamalla ja askartelemalla eri materiaaleja käyttäen. Lapsen töitä arvostetaan ja häntä kannustetaan luovuuteen Mielikuvitusta tuetaan antamalla mahdollisuus toimia eri rooleissa.

Lapset laulavat ja soittavat päivittäin, sekä kuuntelevat musiikkia .